

РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Ціна 60 гелерів.

CSR. Mladá Boleslav, Josefovská 179-IV.

Періодичний інформаційний листок
УКРАЇНСЬКОГО ВСЬПРОСВІТНОГО РОБІТНИЧОГО СОЮЗУ В ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ.

Річник I. Молода Воєслава 12-го листопаду 1931 р. Ч.д.

ЩО ДІЄТЬСЯ В КРАД

-----ЗАБОРОНА ВКЛПАТИ ТРИЗУВ. /Переклад з польського/ Повітовий староста м. Рогатина видав такий наказ для 17 серпня 1931 р. До всіх гмін повіту Рoga - тинського. На терені "Малопольські Воходней" частина населення руського, котре називається "українцями" ззивало за часів Б.Австрії як державний герб подобу "льва", який був знаком Земель Червоної Русі. Знаку "тризубу" не було ніколи ззивано на терені "Малопольські Воходней" перед війнов і помилков він в році 1919 та символізує сполучення Земель Українських, в склад яких мала б увійти також "Малопольська Воходня". Тому що уживання такої відзнаки "тризуба" муонть бути уважане за демонстраційне зазначення і підкреслення своїх переконань і стремління сепаратистичних у відношенні до держави Польської, а уміщення цієї відзнаки неполітичними товариствами на печатках, завісах в селях театральних і т.р. уважле в себе вкочення на політичний шлях, в наслідок чого творить в неполітичних товариствах недодержання статуту, наказув зверхності гмін негано подати до загального відома, в опосіб який там практикується, а зокрема до відома керувчих органів існувчих в гміні руських товариств, що уживання "тризубу" не є дозволене, бо уживання відзнаки, не передбаченої в легалізованім статуті, творить недодержання статуту і може бути правнов підставов до завішення діяльності або й розвизання даного товариства.-Староста повітовий др.Янецькі в.р..

-----ПЕРЕНОСЯТЬ БЕЗ КІНЦЯ. Число урядовців українців у державній службі в Східній Галичині ще раз зменжується. Одних передчасно переносять на емеритурну, других на Захід в борінну Польщу, а нових українських кандидатів не приймають.

Наглядно видно це в Тернополі. Перед роком розвизано українську державну гімназію і цілий ряд порівнявчи молодих професорів опинився без праці в невеличких емеритуров. Спенсіоновано також кілька оми серед народнього учительства і серед судових урядовців. За останній час перенесено на захід: радника скарбового М.Майковського до Вілостоку, скарбового радника Мршица до Льблнна, а опісля на Помора, повітового ветеринаря Гірняка бо Вуська коло Кемьц, старосту воєвідського уряду Данила Цурковського на референта до староства в Радомі, лікаря у воєвідському уряді А-ра Парфановича - до Кракова, бувшого директора української гімназії Михайла Губчака на учителя до Пйотркова та начальника скарбового уряду акція і монополів радника Івана Топольницького до Скарбової Палати в Кельцах. Та на цьому ще не кінець, бо говорять про дальші перенесення.-

-----**ПОСВЯЧЕННЯ МОГИЛ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ У ЗОЛОЧЕВІ.** Золочів, 26 IX. На цвинтарі в Золочеві похоронили в 1919 р. 24 українських воїнів, які полягли в українсько-польській війні. Звичайні копани могили, прикрашені білими березовими хрестами, почали западатися, а воєвідство, покликувшись на розпорядок що до воєнних могил, домагалося їх розкопання. Завдяки інтервенціям о. шамбелана д-ра Брика та посла д-ра Яр. Олесницького, одержано по довгих заходах дозвіл на полішення цих могил та перемерування їх на сталі гроби. Знову ж, завдяки жертвенності української золочівської громади та повної посвяти праці української молоді й українських ремісників Золочева, довершено цього в короткім часі. Для 21 вересня ті могили було торжественно посвячено. Під проводом українського духовенства Золочева пішла величеза процесія а поверт тисячковою учасників на цвинтар. Всі могили та хрести прикрашено жовто-блакитними вінками та лентами і з цього приводу місцева поліція веде вже довгий час доходження, хто це зробив. -

-----**ВИБОРИ В ПЕРЕМІСЬКІЙ ОКРУЗІ.** Діло, 1 листопада 31. Як відомо, Найвищий Суд уневажнив вибори в перемиській окрузі і для 22 листопада ц.р. відбудуться там нові вибори. До тих виборів стає між иншими три польські листи/себе-ків, ендеків і центроліву/, дві листи селярбовівські і листа москвофільська, якої при попередніх виборах не було, бо її уневажнено.

До виборів ідуть єдиним опільним фронтом і українці. Число листи в II. На терені цілої перемиської виборчої округи вже почалася незвичайно жива передвиборча акція всіх груп, які ставть до виборів зі своїми окремими листами. Намсо надів, що ціла та акція зовсім не зачепить українських виборців, які не дадуться збаламутити і намовити голосувати проти себе. -

-----**ПОСОЛКА МІЛЕНА РУДНИЦЬКА ПЕРЕД СУДОМ.** Для 14 жовтня 1931 р. відбулася перед судом в Ст. Самборі третя в ряду розправа проти посолки Мілени Рудницької, яку прокуратура при суді окружний в Самборі обвинувачує в провнні в § 306 к.з. доконаній таким чином, що обвинувачена на посольським вічу, відбутім в Ст. Самборі для 19.X.1928 р., закликувала українське населення до шкільного страйку, щоб таким способом примусити польський уряд до заведення українських шкіл на місце утравістичних.

Всі свідки оборони, хоч уже минуло близько 3 роки від часу згаданого віча, озвердили рішучо, що перебіг його був дуже спокійний, ні обжалувана посолка М. Рудницька, ні ніхто инший з бесідників не вимав українського народу до шкільного страйку, а тим більше до якоїсь громадянської війни. Обвинувачена посолка М. Рудницька в промові захочувала, що правда, присутніх, щоб заснували кружки "Рідної Школи", щоб легальнов дорогов просили, аби в народніх школах введено науку української мови, а вкінці, щоб в кожній школі як у місті так і по селах влада призначувала вчителів української мови. Свідки обвинувачення твердять, що пос. М. Рудницька взивала присутніх на вічу не посылати дітей до польських шкіл, лише до "Рідної Школи", а крім того, щоб всі присутні зробили так, як зроблено на Покутті, де батьки своїх дітей не посплавть до державних шкіл, тільки до "Рідної Школи", на яку відповідні фонди мусять нахитися.

Суддя, що веде розправу, відложив переслухання на 18 листопада 1931 р., а за той час маєть переслухати агента слідчої поліції Станіслава Гіла, який тепер є в Драгобичі.

Неприсутнь на розправі посолку М. Рудницьку заступав її оборонець д-р І. Максимчук, адвокат в Ст. Самборі. -

-----**У ТРЕНЬКИХ МУРАХ.** До описку українських політичних в'язнів, які сидять тепер у львівській в'язниці "Вригідки", треба додати бувшого посла і бувшого берестейського в'язня Дмитра ПАЛІЇВА. Під теперішнь пору є там 24 слідчих в'язнів. -

-----**НА ПОРОЗІ НОВОГО ПІВСТОЛІТТЯ "РІДНОЇ ШКОЛИ".** 50 років тому, 29-го жовтня 1881 року, зішлось у Львові тринадцять фундаторів - а них у живих залч-

нився лише один - о.Олександр Стефанович, -щоби уконститузувати "Руське Педагогічне Товариство", спадкоємцем якого є Товариство "Рідна Школа".

Такий хрест випав на долю цього Товариства.Кожний крок на шляху розвитку Товариство мусіло здобувати з великим напруженням та невпиннов боротьбою з нечисленними ворогами,що за всяку ціну намагалися придушити культурно-освітній рух серед українського громадянства в Галичині.

Діяльність Товариства при такій ситуації вимагала весь час від його керівників не тільки фахового знання культурно-освітньої справи,але ще більше - міцних нервів і залізної волі,щоби в боротьбі за українську школу непохитно здержувати натиск ворога та зперто пробиватися наперед.

Отже не будемо дивуватися тому,що біляно /підсумок/50-річної діяльності Товариства лише в незначній мірі компенсує ті сили й жертви,які віддало в боротьбі за українську школу,а натомість в повній мірі відбиває політику польського громадянства,що уживало й уживає воєнних засобів для того,щоби похитати край проясвам культурного руху серед українського громадянства.

Одним з жорстких прикладів цієї політики можуть бути ті факти і події, що мали місце під час публіцисти в справі мови навчання в школах і які спричинилися до майже цілковитого знищення українських шкіл.

Зрозуміло,що "Рідна Школа" найбільшу увагу присвячує справі заснування приватних українських шкіл,щоби цим засобом зберігти нашу молодь від денационалізації,яка загрожує їй у польській чи утраникотицькій школі.

А тепер справа з шкільним навчанням дітей українського народу ще погіршилася: в зв'язку з сучаснов економічнов кризою,в Польщі ліквідовано та зредуковано тисячі державних шкіл,в наслідок чого не одна сотка української дітвори залишається тепер поза будь яких державнов шкілов.

Надзвичайно тяжкі завдання постоять перед Товариством "Рідна Школа" на порозі нового півстоліття його існування,тим більше,що це йде в парі з осадбленням тих живих соків,які єдино творять фінансову базу Товариства.Все з мена сподіватися,що заклик Головної Управи Т-ва про звільнену збурку "Рідної Школи" найде якнайгарячіший відгук серед українського громадянства.Своєю жертовністю на освітню справу українське громадянство засвідчить,як знов пошану до Батька,так і свідомість національного обов'язку - рятувати нашу молодь від аналіфбетнаму та денационалізації.

Згадуючи важкий шлях,який пройшло Товариство "Рідна Школа" за час свого існування,ми не можемо не віддати глибокої пошани всім тим працівникам цього Товариства,які вже тепер не є в живих,а на честь яких проголошено:слава сучасним діячам,що віддають свої сили й жертви на велике діло виховання молодого покоління!

Щоби протипукаринському шкільному фронтові протипоставити такий же єдиний український фронт,-станемо всі під прапор нашого Товариства "Рідна Школа", минула діяльність якого була перейнята однією ідеєю - В ДІТЯХ НАШЕ МАЙБУТНЄ, ТІЛЬКИ ЧЕРЕЗ РІДНУ ШКОЛУ ЙДЕ ШЛЯХ ДО НАЙВИЩОГО ДОБРА НАРОДУ./Передрук з Діла.Автор статті Ст.Сирошанко./

З ЖИТТЯ В СССР.

-----РУСИФІКАЦІЯ УКРАЇНИ. Останні події на Рад.Україні показуєть на найновіший політичний курс радянської влади в національному питанні.Малиним показником цього курсу є цілковите усунення українських нашкоів з публічних будинків і залізничних стацій.Навіть у Харкові,офіційній столиці України,усуєсно недавно українські нашкоів з головного залізничного двірця.Новий курс,який в комуністичних колах називають "деукраїнізацією України" /фактично це нова русифікація/,законна навіть наукові інституції.В геологічному інституті в Харкові,де до недавня викладали по українському,тепер лише врос професорів послугеаються українськов мовов.Русифікація обшала тех сак зв.інститути народньої освіти,що застоувають в Радянщині давні університети.Характерносьте,що радянська влада,яка до недавня переслідувала службовців,що протипавлялися укрїнізації,тепер потурає цьому ставленню російського елементу на Україні і проводить русифікація земель,що називають українськов державов.-

КРАЙ ХИДІВСЬКОЇ КОЛЬОНІЗАЦІЇ НА УКРАЇНІ. Хидівська кольонізація південної України й Крику, ведена радянськов владою з великим накладом енергії та капіталу хидівських світових організацій, зачинає крахувати. Радянські провідні чинники займаються від довгого часу масовою дезерцією хидівських поселенців з наділених територій. Хидівський комуністичний денник "Штерн" у Харкові помітив про цю справу цілу низку статей, з яких довідуємося цікавих річей. Систематична хидівська кольонізація південної України й Крику ведеться вже сім літ /від 1924 р./ . За такий довгий час виділені землі могли бути зовсім скольонізовані. На ділі з число кольоністів у хидівських оселях не тільки не зростає, але навпаки, за останні роки меншає. Покидають хидівські кольонії не тільки нові поселенці, що не годні принорозитися до нових китрьових умовин, але навіть і такі кольоністи, що вже літами управляли ової наділю. Найбільше втікає з кольонії молодь, що тяжить до техніки й культури, яку надіється найти в місті. Але коли вертавча молодь має бодай охоту йти до фабрик і заробити, то старше покоління втікачів вертає до малих місточок, значить, від продуктивної праці до неробства, до нужденного і непродуктивного киття.

Занепокоєні цим явищем радянські урядові кола задумувть зреорганізувати хидівську кольонізацію і передбачають різні засоби, що мають припинити дезерційку горячку з хидівських кольоній.

Радянські урядові кола не хотять зрозуміти двох правд, а саме, що українські землі належаться тільки українському населенню, та що хиди ніде у світі не будуть пригожими елементом для хліборобської кольонізації. -

НЕЗАВИДНА ДОЛЯ РОБІТНИЦТВА В СРСР. У радянській державі помічається в останніх часах нахил до капіталістичної раціоналізації. І то в такий площині, що хто знає, чи не переходить це навіть того, що закидуєть Європі її ліві радикальні критики.

На Радянщині мають у найближчому часі працювати у 80 відсотках акордово. Тарифу плачень мають знести, а заступлять її індивідуальними умовами. Допомоги для безробітних там нема. Одначе мільони безробітних тиняються по селах і прохарчовуються в колгоспах /колективних господарствах/.

Прохарчування активних робітників є в прямій залежності від виконання призначеного мінімуму праці. Тільки члени ударних бригад мають вигляди на достаточку поживу, на мешкання, відпустку й побут на лікуванні. Соціалне забезпечення є змінене в тому напрямі, що ставки є регульовані відповідно до часу праці, приналежностей до проф. спілки або до ударної бригади. Час праці мусить бути знові використаний. Мешканеве питання досі там не вирішене. Найбільші зусилля в будівельній ділянці не можуть навіть заступити відповідним знищенням старих домів, не кажуць вже про те, щоб ці зусилля могли відповідати приростові населення і зосередженню великих мас робітників у подинених центрах праці. Недостача будівельного матеріалу і фахових оня - це головна причина чому цього досі не виконано. Проекти будови великих соціалістичних міст залишилися тільки плянами на папері. Вільність промислових робітників живе в тісних, змивних і брудних на швидко зліплених бараках. У донецькому басейні припадає на одного гірника /статистичні офіційні дані / від 2 до 3 квадратних метрів мешканевого простору; в сибірській, минулого року відкритій вуглевій полозі випадає на голову 20 квадратних сантиметрів. Це значить, що більшість робітників не має і баракового даху над головою, тільки живе від року в шатрах.

В цих умовах не можна дивуватися, що стан здоров'я радянського населення, зокрема робітничої класи, є далеко невдовольствувчий. Сирієць велика недостача добрих, освічених лікарів. Брак лічниць, а ліки є рідкість. При тому завдяки збільшеному темпові праці, росте постійно число нещасливих випадків у фабриках, які здебільшого не мають найпримітивніших заряджень. Навить умивальні - це рідкість, а рушники льюче. У лічницях, що уладжені при до яких фабриках брак білля, переважного матеріалу, а перш за все лікок. У донецькому басейні припадає одне ліжко в лічниці на 450 гірників.

Зле прохарчування робітника і його родини це справа загально відома. Таких занепокоєння населення предметами щоденного вжитку є зовсім незначущими.

вче. Перехід від загальної кооперативної торгівлі до системи робітничих розділень тільки погіршив положення. Робітничі розбільні не можуть заосмотрити населення в найкращій одяг та ужиття.

Ці важкі умовини викликають у населення не так невдоволення, як скорше затишну безнадійність на краще майбутнє.-

-----"СКАЖИ ЛЕНІНОВІ, ЩО ТИ НЕ ОСТАННІЙ". В Еділу карабахського району на Кавказі збили повстанці члена сілради Артіма Гасумова. Віля трупа збитого комуніста лишили вони карточку з написом: "Скажи Ленінові, що ти не останній"....

З ЖИТТЯ ВІДДІЛІВ УВРС.

-----СВЯТО ПЕРШОГО ЛИСТОПАДУ. Відділи УВРС в Терезині та в Устї н/Дабов від святкували свято першого листопаду спільно в Літомерицях, куди прибули також і члени Відділу в Устї н/Дабов на чолі з Головою Відділу т. Брезіцким.

В II год. ранку I-го листопаду члени Відділу в Терезині та гості - члени Відділу в Устї н/Дабов, що вже перед тим зібралися в домініці Терезинського Відділу в Літомерицях, з представником від Управи УВРС в.о.секретаря т. Ганнов Статниковов вирушили на терезинський цвинтар, де є пам'ятник полеглим українським героям. На цвинтарі пам'ятник прибрали вінками від Відділу Терезинського та від Відділу в Устї н/Дабов, присутні всі проспівали "Ще не вмерла Україна", "Не пора", та "вічну пам'ять" і, відвідавши всі могили полеглих товаришів, вернулися до Літомериць. Там відбувся спільний обід, після якого Голова Відділу в Терезині тов. Микола Вршлік зачитав реферат на тему дня. Сумними словами нашого незабутнього генія Тараса Шевченка почав свою промову до зборів т. інж. П. Васильєв: "Минають дні минають ночі"... В своїй промові він згадував також положення на еміграції, яке вже тягнеться так довго і нема надії на кращі часи. Але гарячими словами закликав присутніх не падати духом, а боротися далі з ворогом, коли не зброя, яку "ворог вибрав нам з рук", то слово єдності, організованості та впертов працев на полі культурно-просвітному та економічному. Після цього було проспівано український гімн і на цьому офіційна частина свята закінчилася, але товариська забава при гарному настрої всіх присутніх продовжувалася до пізнього вечора.

Під час товариської забави було переведено збірку на інвалідів - 76 кч. та на українську гімназію в Жевницях коло Праги - 66 кч., які були передані членові Управи УВРС т. Ганні Статниковій для переослання їх по приналежності.

-----У Відділі УВРС в Турнові відбулися товариські сходини I-го листопаду, на котрих було зачитано реферат на тему дня, мовчанков було зшановано пам'ять героїв полеглих за Волю України і на цьому сходини закінчилися.

-----У Відділі УВРС в Михайлівцях товариські сходини відбулися 31-го жовтня у вечері, на яких було присутніх разом з гостями 50 чоловік. Було зачитано реферат, після якого промовляв до присутніх Голова Відділу т. Йосиф Чепіла. Промова т. Чепіла викликала багато оплесків. Було зшановано вшанування пам'ять полеглих героїв, проспівано "Ще не вмерла Україна" та "Не пора" і на цьому сходини закінчилися. Першого листопаду знову всі члени Відділу зібралися на цвинтарі, де спочиває т. Стефан Вайда, прибрали його гріб вінком з синьо-жовтов лентов і цим зшанували пам'ять свого приятеля й товариша, який на віки вже залишиться в чужині...

-----У Відділі УВРС в Мімоні з нагоди свята першого листопаду відбулися товариські сходини членів Відділу в кількості 8 осіб та 4 гостей. Було зачитано реферат, полеглим героям проспівано "Вічну пам'ять", а при закінченні свята проспівано "Ще не вмерла Україна". На цих сходинах було переведено збірку на користь інваліда М. Вілокура в розмірі 32 кч., які надіслано Управі УВРС для переослання по приналежності.

-----У Відділі УВРС в Хеді сумного похмурого ранку I-го листопаду зізнявся чле-

ми Відділу на цвинтарі, куди принесли три вінки, які поклали на могили трьох українських стрільців, що спочивають вічним сном на чужині... На могилах полеглих товаришів Голова Відділу т. Цап виголосив коротку але чуду промову, в котрій згадав Борців за волю України та з сумом констатував, що не діявчись на героїзм та завзяття воюючого українського народу, все з такою жорег нас переміг, окупував наші землі, змущується над нашим народом, переповнивши незчисленними жертвами турми. А ми мусимо це терпляче переносити, бо не настав ще час, коли ми зможемо помститися. Але мусимо вірити в те, що прийде час і всі ми зберемося під синьо-жовті прапори, засвітить сонце від Сяку по Кав - кас і Воскресне Україна!

Після цього члени Відділу розійшлися, а по полудні знову зійшлися в своїй доміації, де було зачитано реферат та й на цьому святкуванні першого листопаду закінчилося.

-----Відділ УВРС в Молодій Болеславі на ославу першолистопадового свята улаштує виставу - "Невольник" М. Крепівницького, яка відбудеться 14-го цього листопаду в реставрації "у Ізерн".-

-----ИНСУЛЬТУРНИЙ ПРОЯВ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ЛІБЕРЦІ. 1-го листопаду в 10 год. ранку члени Відділу УВРС в Ліберці в Головом Союзі т. І. Белзецьким поклали вінок на пам'ятник полеглих українських героїв, що спочивають на цвинтарі в Ліберці і мовчанков шанували їх пам'ять, бо всякі промови були владов заборонені.

В 3 год. по полудні були призначені святочні збори членів Відділу УВРС, які закінчилися дуже непримемним інцидентом. На збори прийшли непримемні гості - члени Української Громади в Ліберці в Головом п. Дубом, який після зачитання реферату головом Відділу УВРС в Ліберці т. В. Жалковським, почав висловлювати своє незадоволення, що в рефераті не згадано праці націоналістичної молоді, що лише згадується праця соціалістичних організацій. На це Голова УВРС т. Белзецький відповів, що по перше реферат є виготовлений для членів УВРС, а по друге, коли й згадується праця соціалістичних організацій, то це цілком зрозуміло, бо лише соціалістичні організації підтримувть інтереси робітництва, шляхи з фашистів та робітництва цілком різні. З цього новстас бурний обмін думок, під час якого один з членів Укр. Громади підійшов ззаду і ударив т. Белзецького. Члени УВРС стали на оборону т. Белзецького і члени Укр. Громади, загрозувачи, що всіх будуть бити, вийшли в сали. Вовчеського нападу з боку членів Укр. Громади, скільки осіб-членів Відділу УВРС в Ліберці відповідали т. Белзецького на двірці.

Так негарно закінчилося наше національне свято в Ліберці, коли мусіли б, здається, всі забути партійку ненависть та злитися в одне могутнє бажання - визволити Рідний Край з неволі!

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

ТОВАРИШІ! ПОДІРІЙТЕ "Робітничі Вісті" ТА ПРИСЛАНЬТЕ НОВИХ ПЕРЕПЛАТНИКІВ .

Редація Колегія при Культурно-Освітній Рефературі УВРС, Видав. Упр. УВРС.

Odpovědný redaktor Jan Fryblik, Mladá Boleslav. — Vydavatel a nakladatel Výkonný výbor Ukrajinského Všeodborového Dělnického Svazu v Č. S. R. — Tiskem Josefa Kareše. v Mladé Boleslavi (u Slovanky).